

Іван Букавин

Вибір модельних навчальних програм і підручників

12.04.2022

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета або інтегрованого курсу та різновиди навчальної діяльності учнів та учениць.

Модельні навчальні програми розробляються на основі [Державного стандарту базової середньої освіти](#) (затверджено постановою КМУ від 30.09.2020 № 898).

Чинні модельні навчальні програми для 5 – 6 класів перелічено у наказі МОН від 12.07.2021 № 795 “Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти”

(зі змінами внесеними наказами МОН 10.08.2021 № 898; 29.09.2021 №1031; 13.12.2021 № 1358; 02.02.2022 №96; 09.02.2022 № 143; 11.04.2022 № 324).

Модельні навчальні програми створено відповідно до Переліку модельних навчальних програм для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235.

Кількість модельних навчальних програм не є остаточною, оскільки авторські колективи і в подальшому можуть розробляти нові програми для впровадження нового змісту базової середньої освіти в освітній процес закладів освіти.

Модельні навчальні програми для 5 – 9 класів будуть впроваджуватися в освітній процес закладів загальної середньої освіти поетапно (за класами), починаючи з 2022/2023 н.р.

У 2021/2022 н.р. модельні навчальні програми для 5 класу впроваджені в пілотних закладах.

Вибір модельної навчальної програми, для створення на її основі навчальної програми, здійснюється у закладі освіти. Часто заклад освіти бере за основу певну модельну навчальну програму й вибудовує навчання, адаптувавши її до своїх потреб.

Жодна модельна навчальна програма не містить усієї інформації для того, щоби створити дієву навчальну програму. Варто насамперед звертатися до державного стандарту, а вже потім до модельних навчальних програм.

Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність та окреслює очікувані результати навчання. **Навчальна програма** конкретизує ці послідовності та результати й чітко їх визначає.

Модельна програма не визначає кількості годин на викладання, тоді як навчальна визначає мінімальне й максимальне навантаження з певного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Навчальну програму схвалює педагогічна рада закладу освіти.

На рівні закладу відбувається подальша **деталізація – від очікуваних результатів за розділом та темою (що їх визначає модельна програма) до очікуваних результатів кожного уроку.**

Модельні навчальні програми є основою для розроблення нової навчальної та навчально-методичної літератури для учнів.

Підручник – книга, що містить основи наукових знань з певної навчальної дисципліни відповідно до цілей навчання, встановлених програмою і вимогами дидактики.

Підручник створюється за модельною навчальною програмою, що орієнтована на використання в різних закладах освіти.

На рівні закладу освіти можна створювати додаткові навчальні матеріали, які відповідатимуть потребам навчальної програми закладу.

Неможливо створити навчальну програму, не орієнтуючись в обраному для викладання підручнику. Адже важливий зміст, який пропонує підручник.

Проте вчитель може не задовольнитися одним підручником, використовувати одразу кілька чи доповнювати їх авторськими матеріалами. Особливо це стосується класів, де діти мають різний рівень підготовки, у тому числі інклюзивних.

Педагогічні працівники мають право на **академічну свободу**, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання. Це визначено пунктом 1 статті 54 [Закону України “Про освіту”](#).

Підручник – це засіб навчання.

Вчитель має право вільно обирати підручники для учнів.

Вибір підручників здійснюється під час конкурсів підручників, що проводяться МОН України.

Оскільки підручники друкуються один раз на п'ять років, то їх вибір мають робити не лише вчителі, які будуть викладати за ними наступного навчального року, а й усі вчителі, які потенційно упродовж наступних п'яти років будуть навчати дітей у цих класах.

Перелік обраних підручників схвалюється на засіданні педагогічної ради.

Допомогти в ознайомленні та виборі модельних навчальних програм, створених за ними підручників, покликаний [“НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПУТІВНИК НУШ”](#) на сайті ДНУ “ІМЗО”.